

Forn de la Font Amargosa

Tagamanent

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Estribacions nord-oest del Turó, sota el Pujal.
Emplaçament prop del GR-5, 20 m de la Font Amargosa.

Coordenades:

Latitud: 41.76163
Longitud: 2.2653
UTM Est (X): 438927
UTM Nord (Y): 4623572

Classificació

Número de fitxa 08276 - 143
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: En força bon estat, hi ha runa en el seu interior.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 008A00005
Autoria de la fitxa Anna M. Gómez
Data de registre de la fitxa: dt., 10/04/2001 - 02:00

Descripció

Aquesta estructura de caire industrial es troba construïda en una pendent o petita elevació que dóna accés al camí de la font Amargosa, entre el camí que puja de l'Avencó a Tagamanent i el Gr-5. Presenta una planta circular-ovalada que configura una secció troncocònica invertida, en forma d'embut que es va excavar, en la seva totalitat, a les argiles del sediment geològic o sòl natural.

Les parets interiors conserven restes del refrectari com a conseqüència del seu enduriment per el calor de les contínues coccions. Després de realitzar un forat en el terreny natural, aquest fou envoltat per un mur de tovots reforçat per pedres irregulars que foren recobertes parcialment, i per la seva cara interna, amb argila i morter. Segurament després es van cobrir amb una falsa cúpula de pedres possiblement lligades amb argila, que es reconstruïa per cada cuita nova.

A la part inferior, es documenta una entrada que correspondria a l'espai destinat a la cocció. Aquesta boca permetia recollir les cendres i alimentar el foc, aquest forat circular estava envoltat per una estructura també circular lleugerament més ampla i formada per una doble capa de pedra i tovot, i reforçada amb pedres mitjaneres i irregulars que formaven les parets del forn on es recolzava la coberta de falsa cúpula.

Al seu voltant es poden observar possibles elements arquitectònics relacionats amb al forn, que podrien funcionar com a talús artificial o contrafort tant de l'estructura com del mateix camí.

Observacions:

L'emplaçament d'on s'extreia la calcita per produir la calç, no estaria lluny d'aquesta estructura de combustió.

Història

Aquestes estructures es corresponen als forns de producció de calç. La construcció del forn es solia fer a l'abric d'un pendent, com s'ha constatat en tots els forns documentats, ja que facilitava el seu procés productiu. D'altra banda la boca del forn es troba a la part inferior del pendent des d'on era més fàcil l'accés, tant per la càrrega i descàrrega de les pedres com pel seu posterior transport i alimentació del forn.

L'ús de la calç com element constructiu, barrejat amb sorra i aigua o sola, ha estat utilitzat, des de sempre, de forma tradicional. Aquest tipus d'activitat s'ha d'associar amb la presència de calcita com a matèria primera. Per la zona de Tagamanent aquesta pedra calcària, al ser molt abundant va ser durant molt temps tractada per esdevenir calç. Aquest procés s'iniciava amb l'extracció de la pedra, que un cop col·locada dins el forn i a alta temperatura, esdevenia pols. La calç resulta de calcinar la pedra calcària, molt rica en carbonat calci i que un cop sotmesa a una temperatura de 900° o 1000 ° C, s'obté la calç. Quan aquesta substància surt del forn es presenta en terrossos d'òxid de calci de color rosat, que tradicionalment es coneix com a calç viva o calç de terrós i; la seva posterior manipulació permetrà que en la construcció s'utilitzi la calç en pasta o la calç en pols, les dues com a modalitats de l'hidròxid de calci.

Per a la elaboració de la calç es coneixen dos sistemes: el sistema basat en el forn discontinuo o intermitent, i que ha perdurat fins els nostres dies; i el forn de tipus continuo o forn de raig. En aquests forns es disposaven de capes alternades de pedres de dimensions variables, i es cobria la part superior amb troncs i fang com aïllant, amb algun forat de ventilació. L'alimentació es feia per la boca, situada a baix de l'estructura i les cuites solien durar entre 11 i 12 dies, sense parar el foc.

Aquestes construccions solen estar ubicades en entorns rurals, junt a una masia. Possiblement aquests forns s'haurien de relacionar amb un ús temporal i de caire esporàdic i concret com seria la construcció o remodelació d'una masia o una intervenció arquitectònica important. La ubicació d'aquest forn, un xic allunyat de qualsevol casa, ens fa difícil la seva atribució, possiblement abastiria als Montcaus (masos més propers) o tindria un caire més industrial, de moment desconegut.

La manca d'elements materials visibles fa que sigui molt difícil la seva datació, per criteris generals se'ls hi ha atribuït una cronologia a partir del segle XVII, i sobretot XVIII, perdurant fins a mitjans del segle XX.

Bibliografia

CARBONELL, M.C.; DIAZ, M. (2000). Memòria de l'excavació arqueològica en el forn de calç de l'E.S. CEPESA, carretera TP-2031 (tram Tarragona-Sant Pere i sant Pau). Tarragona, Tarragonès. GARCIA-PEY, E. (1998). Tagamanent. Noms de cases i de llocs. Ajuntament de Tagamanent, p. 116. MORO, A (1993). Memòria de l'excavació d'urgència al forn de calç de Can Montllor (Terrassa, Vallès Occidental). ROSELL, J. SUBIRATS, M. (1987) La producció de la calç ahir. Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona. Barcelona.

